

Viite

Asia

Kesäkuun Eurooppa-neuvosto (24.–25.6.)

Kesäkuun Eurooppa-neuvoston (24.–25.6.) aiheina ovat covid-19, talouden elpyminen, muuttoliike, Turkki ja Venäjä.

Covid-19-rokotteiden tuotantoa on yhä vauhditettava, myös jotta EU pystyy vastaamaan sitoumukseen globaalista solidaarisuudesta. On hyvä, että EU:ssa tavoitellaan yhtenäistä lähestymistapaa rajoitusten purkamiseen, kun epidemiatilanne sen mahdollistaa. Tuemme tavoitetta avata EU:ta turvalliselle matkustamiselle. Keskustelu covid-19-kriisin opeista on tärkeää. EU:n on jatkossa oltava paremmin ja kokonaisvaltaisesti varautunut kriiseihin.

Elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyviä kantoja on linjattu U-kirjelmässä ja -jatkokirjelmissä U 30/2020 vp, UJ 19/2020 vp ja UJ 28/2020 vp. Valmisteltaessa kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien hyväksymistä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä valtioneuvosto tekee suunnitelmista huolellisen arvion ja huomioi eduskunnan omien varojen päätöksen hyväksymisen yhteydessä esittämät ponnet. Pysyviä muutoksia EU:n talouspolitiikan rakenteisiin ei tulisi tehdä vastauksena akuuttiin kriisiin. Edistämme ratkaisuja, jotka vahvistavat Suomen veropohjaa globaalisti kestäväällä tavalla ja edistävät yritysten reilua kilpailua tukkimalla verovälttelyn mahdollisuuksia.

Muuttoliike edellyttää kokonaisvaltaisia, yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja. Tasaveroiset ja kestävät kumppanuudet lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa ovat keskeisiä. Muuttoliiketilanteen kehittymistä on seurattava tarkasti ja ryhdyttävä viipymättä tilanteen edellyttämiin toimiin. Paineen kohteeksi joutuneita jäsenvaltioita on tärkeää tukea. EU:n yhteisten järjestelmien osalta on työskenneltävä pysyvän ratkaisun löytämiseksi.

EU:n Turkki-politiikan on oltava pitkäjänteistä ja johdonmukaista suhteen kaikilla osa-alueilla. Diplomaattisia ponnisteluja kestävien ratkaisujen löytämiseksi suhteen ongelmakohtiin tulee jatkaa. Turkin osoittama valmius aiempaa rakentavampaan kanssakäymiseen on tervetullut. Jos Turkki palaa vastakkainasettelua ja epävakautta vahvistavaan toimintaansa, on EU:n vastattava yhtenäisesti ja vahvasti.

Suomi pitää strategista keskustelua EU:n Venäjä-politiikasta tärkeänä. Korostamme EU:n Venäjä-politiikan yhtenäisyyttä ja tasapainoista toimeenpanoa viiden ohjaavan periaatteen pohjalta. Pakotteita tulee jatkaa ja tarpeen mukaan laajentaa, kunnes niiden asettamiseen johtaneet syyt

poistuvat. Myös vuoropuhelu ja yhteistyö Venäjän kanssa EU:n intresseissä olevissa asioissa, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksissä, on tärkeää.

Valko-Venäjän tilanteen heikkeneminen on huolestuttavaa. Tuemme pakotteiden laajentamista asteittain ja niin, että vahva oikeusperusta ja EU:n yhtenäisyys toteutuvat.

Monenvälisen ja EU–YK-yhteistyön kannalta on hyvä, että Eurooppa-neuvosto keskustelee YK:n pääsihteerin kanssa.

Covid-19

Eurooppa-neuvosto huomioi edistymisen rokotuksissa ja epidemiologisen tilanteen kohenemisen, mutta korostaa tarvetta olla valppaana erityisesti virusvarianttien suhteen. EU:n digitaalista koronatodistusta ja neuvoston suosituksia matkustamisesta EU:n sisällä ja ei-välttämättömästä matkustamisesta EU:hun sovelletaan tavalla, joka mahdollistaa täyden paluun vapaaseen liikkuvuuteen heti kun epidemiatilanne sen mahdollistaa. Eurooppa-neuvosto vahvistaa EU:n sitoutumisen kansainväliseen solidaarisuuteen pandemian torjunnassa. On nopeutettava työtä rokotteiden jakamiseksi ja globaalin rokotetuotannon lisäämiseksi. Eurooppa-neuvosto huomioi myönteisesti Maailman terveyskokouksen päätöksen järjestää ylimääräinen kokous marraskuussa koskien pandemiavalmiuden ja -vasteen puiteyleissopimusta. Eurooppa-neuvosto keskustelee tarpeesta vahvistaa EU:n kriisinsietokykyä ja varautumista tuleviin kriiseihin.

Talouden elpyminen

Eurooppa-neuvosto tarkastelee elpymisvälineen täytäntöönpanon tilannetta ja huomioi omia varoja koskevan päätöksen voimaantulon. Suunnitelmien tehokas ja oikea-aikainen toimeenpano on tärkeää. Valtioneuvosto on toimittanut eduskunnalle selvityksen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanopäätösten hyväksymisestä neuvostossa (E77/2021). Eurooppa-neuvosto huomioi myönteisesti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelman. Eurooppa-neuvosto vahvistaa luonnoksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

Muuttoliike

Eurooppa-neuvosto keskustelee muuttoliikkeen tilanteesta eri reiteillä. Yhteistyötä ja molempia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa vahvistetaan, jotta voidaan suojella ihmishenkiä ja vähentää painetta Euroopan rajoilla. Lähestymistavan tulee olla käytännöllinen, joustava ja räätälöity. EU:n ja jäsenmaiden instrumentteja hyödynnetään koordinoitusti. Kaikkia reittejä on käsiteltävä kokonaisvaltaisesti läheisessä yhteistyössä YK:n pakolaisjärjestön ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön kanssa. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota ja korkeaa edustajaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ripeästi edistämään työtä konkreettisiksi toimiksi. Komissiota pyydetään käyttämään ainakin 10 % NDICI-rahoitusvälineen määrärahoista muuttoliiketoimiin. Eurooppa-neuvosto tuomitsee ja torjuu kolmansien maiden yritykset välineellistää siirtolaisia poliittisia tarkoituksia varten.

Turkki

Eurooppa-neuvosto palaa maaliskuussa sopimansa mukaisesti EU:n ja Turkin suhteisiin ja tilanteeseen itäisellä Välimerellä. Itäisen Välimeren vakaus ja turvallisuus sekä molempia osapuolia hyödyttävän yhteistyösuhteen kehittäminen Turkin kanssa ovat EU:n strateginen etu. On hyvä, että jännitteiden väheneminen itäisellä Välimerellä on jatkunut. EU on valmis vahvistamaan yhteistyötä Turkin kanssa erällä molempia osapuolia kiinnostavilla aloilla vaihteittaiseen, oikeasuhteiseen ja peruutettavissa olevaan tapaan. Teknisen tason työ EU:n ja Turkin tulliliiton uudistamiseksi on alkanut ja korkean

tason vuoropuheluja valmistellaan. Eurooppa-neuvosto keskustelee Turkissa, Jordaniassa ja Libanonissa olevien syyrialaispakolaisten tilanteesta. Oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien tilanne Turkissa on yhä suuri huolenaihe. EU jatkaa aktiivista tukeaan Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiselle ratkaisulle YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti.

Venäjä

Eurooppa-neuvosto palaa 24.–25.5.2021 antamiensa päätelmien mukaisesti suhteisiin Venäjän kanssa ulkoasiainedustajan ja komission selvityksen pohjalta.

Suomen kannat koskien Ukrainan tilannetta epävakauttavien Venäjän toimien johdosta käyttöön otettujen rajoittavien toimenpiteiden voimassaolon jatkamista sekä komission ja korkean edustajan yhteistä tiedonantoa EU–Venäjä-suhteista on määritetty niitä koskevissa selvityksissä.

Muut asiat

Eurooppa-neuvostossa käsiteltäneen myös muita ajankohtaisia ulkosuhdeaiheita, kuten Valko-Venäjän tilannetta osana toukokuun Eurooppa-neuvoston seuranta. Valko-Venäjän osalta Suomen tarkemmat kannat on määritetty aihetta koskevissa selvityksissä. Esillä ovat mahdollisesti myös Sahelin ja Libyan tilanteet.

Eurooppa-neuvoston yhteydessä järjestetään päämiesten tapaaminen YK:n pääsihteerin António Guterresin kanssa. Suomen kantoja koskien EU:n panostusta monenväliseen yhteistyöhön on määritetty E-selvityksessä E68 / 2021 vp.

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, koronavirukset, muuttoliike, talouspolitiikka, Turkki, Valko-Venäjä, Venäjä
Hoitaa	SM, STM, UM, VM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, TEM, YM